

SAULIUS LILEIKIS

Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla, Lietuva
Lithuanian Maritime Academy, Lithuania

TARPTAUTINĖS JŪRŲ MISIJOS PERSONALIZMAS: JŪRININKO KAIP ASMENS PSICHOLOGINIO PRIPAŽINIMO BAZĖ

Personalism of the International Maritime Mission: The Basis
for the Psychological Recognition of a Seafarer as a Person

SUMMARY

The article discusses the personalistic activities of the Roman Catholic International Maritime Mission by basing and revealing a ship employee as a person at the historical anthropological and axiological praxeological levels. The idea of the person in the sacred origins of the International Maritime Mission is monotheistically based on the Judeo-Christian faith in the Creator of the universe as the Great Person. The attitude of Judaism towards a human being who, thanks to kenosis, is the most noble and most valuable person in Christianity, is very deep. The activities of Jesus as a teacher on the subject of the sea have an important place in the New Testament. They provide a conceptual sacral basis for the idea of a seafarer as a person in the International Maritime Mission, which being the world's largest network of visits and service to seafarers, is personalistic. It contributes, as far as possible, to the improvement of seafarers' lives on a global scale. The mission promotes a comprehensive approach to a seafarer as a person with a range of his/her recognized needs, from domestic, legal to psychological and spiritual.

SANTRAUKA

Straipsnyje svarstoma personalistinė Romos katalikų tarptautinės jūrų misijos veikla, istoriniu antropologiniu bei aksiologiniu prakseologiniu lygmeniu pagrindžiant ir atskleidžiant laivo darbuotoją kaip asmenį. Asmens idėja tarptautinės jūrų misijos sakralinėse ištakose monoteistiškai grindžiama judeo-krikščioniškuoju tikėjimu į visatos Kūrėją kaip Didįjį Asmenį. Labai gilus judaizmo požiūris į žmogų, kuris krikščionybėje kaip asmuo labiausiai sukilninamas ir įvertinamas dėl kenozės. Naujajame Testamente svarbią vietą užima su jūrine tematika susijusi Jėzaus kaip Mokytojo veikla, teikianti konceptualų sakralinį pagrindą jūrininko kaip

RAKTAŽODŽIAI: jūrininkas, asmuo, jūrų misija, sielovada, vertybė.

KEY WORDS: seafarer, person, sea mission, pastoral care, value.

asmens idėjai tarptautinėje jūrų misijoje, kuri, būdama didžiausiu pasaulyje jūrų laivų lankymo ir tarnystės jūrininkams tinklu, yra personalistinė. Jūrų misija pagal galimybes prisideda gerinant jūrininkų gyvenimą globaliu mastu. Misijos veikloje puoselėjamas kompleksinis požiūris į jūrininką kaip asmenį, kurio pripažįstamų poreikių spektras – nuo buitinių, teisinių iki psichologinių, dvasinių.

ĮVADAS

Jūrininkas *a priori* yra asmuo. Šiais laikais tai galėtų būti savaime suprantama po to, kai, vertinant baziniu lygmeniu, antikinio pasaulio civilizacijų raidos tėkmėje žydai, transcendenciją laikydami Didžiojo Asmens erdve, pradėjo mono-teizmą jūreivystę sureikšmindami iki tautos likimo (Kashtan 2000: 25); graikai vergovinėje santvarkoje iškėlė, nors tuo metu dar ne visuotinai, demokratijos reikšmę; vėlyvaisiais viduramžiais judeo-krikščioniškojoje tradicijoje įsivyravo kenozės paskatinta labiausiai suasmeninto žmogaus samprata; ją toliau plėtojo Renesanso, Apšvietos epochos – vis labiau ateistinio humanizmo – puoselėtojai; naujausiais laikais buvusiose Vakarų imperijose plėtojosi demokratija. Galbūt ryškiausias nuopelnas žmogų jūrų sektoriuje laikyti asmeniu tenka XIX a. iškilusiai sisteminei Vokietijos evangelikų liuteronų *jūrininkų misijai* (vok. *Seemanns-mission*)¹, kuri, nepaisydama vis labiau įsigalinčio pozityvizmo, tęsė judeo-krikščioniškosios asmens bei jo orumo sampratos – teistinio humanizmo – tradiciją ir faktiškai pradėjo visuotinį jūrininkų sielovados ir fizinio buitinio lygmens rūpinimosi jais misijos darbą, į kurį XX a. pradžioje popiežiaus Pijaus XI rūpesčiu² globaliu mastu įsitraukė Romos katalikų konfesija, kuri nuo vėlyvųjų viduramžių pagal galimybes teikė pagalbą jūrininkams Europos šalių uostamiesčiuose, taip pat ir XIII–XV a. Klaipėdoje. *Jūrininkų*

sielovados misija, ypač ilgainiui praplėtus tarnystės jiems paslaugų spektrą, nepriklausomai nuo konfesijos gali būti tradiciškai vadinama bendrinio pavadinimu *jūrų misija* (angl. *sea mission*).

Personalizmas žmogų išlaisvina ir suteikia jam pagrindą laisvai prisiimti atsakomybę už savo gyvenimą bei darbinę veiklą. *Asmens* sampratos sintezę sudaro „savarankiškas žmogus, galintis pasirinkti sprendimus ir už juos bei savo poelgius atsakyti, turintis savimonę ir save identifikuojantis“ (Stoškus 2002: 85). Kadangi personalizmas nepakankamai vertinamas laivybos praktikoje ir jūreivystės studijų programose globaliu mastu (geresnė situacija šiuo požiūriu – JAV ir Europos kariniuose jūrų laivynuose ir jūrų karo akademijose), tikslinga svarstyti, akcentuoti ir pozicionuoti *jūrininko kaip asmens* idėją, sampratą ir vertę, kuri tradiciškai ekonomistiniame jūrų versle paprastai ignoruojama. Metodologinis svarstymo principas – tarptautinės jūrų misijos veikla, istoriniu antropologiniu bei aksiologiniu prakseologiniu lygmeniu pagrindžianti ir atskleidžianti laivo darbuotoją kaip asmenį. Jūrų lyderystės, kaip palai-kančiojo vadovavimo (angl. *supportive leadership*), mokymų ir taikymo laivų igulose konvenciniame kontekste vertybinis jūrininko kaip *asmens* traktavimas teikia psichologinę galimybę iš tikrųjų realizuoti lyderystę, kaip Tarptautinės jūrų organizacijos politinę idėją, jūrų sektoriuje.

ASMENS IDĖJA JŪRŲ MISIJOS SAKRALINĖSE IŠTAKOSE

Sakraliniu būties lygmeniu didieji pagoniškojo mentaliteto graikų filosofijos klasikai Platonas ir Aristotelis transcendentinę būtį vadina Dievu, tačiau jis – *beasmenis* kosmoso tvarkytojas, pats paklūstantis tam tikrai amžinai tvarkai ir pasaulį tvarkantis ne savo nuožiūra, o pagal pačiam kosmosui būdingus dėsningumus, kurie stipresni už patį Dievą, ir jis negali jų savavališkai keisti (plg. Šliogeris 1996: 313–314). Atitinkamai ir pagoniškojo mentaliteto žmogus – labai aktyvus, nuostabiai kūrybingas, bet tik kaip uždaro gamtos ciklo, kurį lemia kosmoso dėsniai, dalis. Jis turi atsakyti savo unikalumo, savarankiškumo, asmenybiškumo, gali būti tik bangele gyvenimo upėje, efemerišku pavidalu didžiojoje kaitoje (plg. Guardini 1994: 25).

Žydų monoteistinis kultūrinis šuolis civilizacijų istorijos požiūriu Dievą psichologiškai išgamtina ir suasmenina. Judaizmas, kaip teigiama Toroje, paskelbia visatos Kūrėją – Didįjį Asmenį, kuris *inter alia* iš meilės sukuria pasaulį ir žmogų (šiam kontekste tikslinga pažymėti ypatingą *jūros* reikšmę, nes, kaip nurodoma Pradžios knygoje, iki pasaulio sutvėrimo buvo tik Dievas ir jūra), apsireiškia istorijoje, Sinajaus kalno įvykiuose suteikia Dekalogą – seniausią etikos kodeksą, kuriame pateikti religiniai ir doroviniai žmogaus asmeninio ir socialinio gyvenimo reikalavimai. Idealistiškai pripažinus Didįjį Asmenį, natūralu, psichologiškai keičiasi ir požiūris į žmogų, jį ir jo prigimtį įsameninant. Redukavus Toros komentarus, esančių Talmude (Mišnoje) doktriną, kur žmogaus *siela* lyginama su *visu pasauliu*, būtų galima teigti, kad bet

kuris *vienas asmuo* iškeliamas iki *visos visatos* lygio (hebr. *nefesh echad – ha'olam mala*). Labai gilus judaizmo požiūris į žmogų gali būti išreikštas teiginiu, kad konkretus asmuo yra toks gilus ir vertingas, kad savyje aprėpia visą pasaulį arba visatą. Todėl, pavyzdžiui, kasmetiniuose Šoa minėjimuose globaliu mastu vis primenama Mišnos išmintis, kad *vieno žmogaus* išgelbėjimas prilygsta *viso pasaulio* išgelbėjimui. Šiuo sakraliu požiūriu jūrų sektoriaus darbuotojas, jūrininkas, dirbantis laive, negalėtų būti laikomas daiktu, objektu ar beverčiu sraigteliu didžiojoje jūrų pramonėje, tačiau būtent – subjektu, unikalia vertybe, laisvu kūrybingu savarankišku asmeniu savo sunkiame darbe vandens stichijoje.

Judeo-krikščioniškojo kultūrinio šuolio perspektyvoje žmogus labiausiai sukilninamas ir įvertinamas kaip asmuo dėl kenozės. Naujajame Testamente svarbią vietą užima su jūrine tematika susijusi Jėzaus kaip Mokytojo veikla, teikianti konceptualų sakralinį pagrindą jūrininko kaip *asmens* idėjai būsimoje jūrų misijoje. Svarbesnius momentus – mokinių iš žvejų pasirinkimo, audros jūroje sutramdymo ir ėjimo vandeniu – tikslingai nurodyti.

Mokytojas ieško tinkamų mokinių tarp paprastų žvejų.

Stovėdamas prie Genezareto ežero, jis pamatė dvi valtis, sustojusias prie ežero kranto. Žvejai buvo iš jų išlipę ir plovę tinklus. Įlipęs į vieną valtį, kuri buvo Simono, jis paprašė jį truputį atsistumti nuo kranto ir atsistodęs mokė minias iš valties. Baigęs kalbėti, jis tarė Simonui: „Irkis į gilumą ir išmeskite tinklus valksmui.“

Simonas jam atsakė: „Mokytojau, mes visą naktį vargę nieko nesugavome, bet dėl tavo žodžio užmesiu tinklus.“ Taip padarę, jie užgriebė didelę daugybę žuvų, kad net tinklai pradėjo trūkinėti. Jie pamojavo bendrininkams, buvusiems kitoje valtyje, atplaukti į pagalbą. Šiems atplaukus, jie pripildė žuvų abi valtys, kad jos beveik skendo. Tai matydamas, Simonas Petras puolė Jėzui į kojas, sakydamas: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš – nusidėjėlis!“ Jį ir visus jo draugus, taip pat Zebediejaus sūnus Jokūbą ir Joną, kurie buvo Petro bendrai, suėmė išgąstis dėl to valksmo žuvų, kurias jie buvo sugavę. Tačiau Jėzus tarė Simonui: „Nebijok! Nuo šiol žmonės žvejosi.“ Išvilkę į krantą valtys, jie viską palikę nuėjo paskui jį (plg. Lk 5, 1–11).

Pateiktame mokinių pasirinkimo aprašyme aktualu išskirti apriorinį Mokytojo požiūrį į paprastą, galbūt menkos savivertės, tačiau kartu savikritišką žveją kaip asmenį. Stratifikaciniu požiūriu žvejai tuo metu sudarė visuomenės vargingųjų sluoksnį. Mokytojas žvejams pagelbsti ir pakviečia juos save realizuoti per apaštalavimo misiją. Tai asmens, kurio paprastai nematyti per suvargusių biologinį žmogaus kūną ir darbinius drabužius, įvertinimas ir sukilninimas.

Jūroje sutramdoma audra.

Atėjus vakarui, jis tarė mokiniams: „Irkitės į aną pusę!“ Atleidę žmones, jie taip jį ir pasiėmė, kaip jis valtyje sėdėjo. Drauge plaukė ir kelios kitos valtys. Tuomet pakilo didžiulis viesulas ir bangos ėmė lieti į valtį taip, kad valtį jau sėmė. Jėzus buvo valtės gale ir miegojo ant pagalvės. Mokiniai pažadino jį, šaukdami: „Mokytojau, tau nerūpi, kad mes žūvame?“ Atbudęs jis sudraudė vėją ir įsakė vandenims nurimti. Tuoj pat vėjas nutilo ir pasidarė visiškai ramu (plg. Mk 4, 35–39).

Audros jūroje sutramdymo pasakojime tikslinga pabrėžti svarbų stichijos suvaldymo momentą, nurodantį, kad nors žmogus yra sausumos gyventojas, tačiau jo darbas ekstremaliomis sąlygomis nėra neįmanomas. Tekste teikiama viltinga monoteistinės pasaulėžiūros edukacinė perspektyva kasdinių sunkumų bei problemų atžvilgiu. Asmuo yra aukščiau problemų, kurios sprendžiamos ne tik kad būtų išspręstos, bet ir kad būtų pagelbėta bei palengvinta su jomis susidūrusiam žmogui, kuris teistinio humanizmo požiūriu yra subjektas, asmuo, vertybė savaime.

Mokytojas eina vandeniu ir išgelbsti suabejojusį mokinį.

Jėzus liepė mokiniams sėsti ir pirma jo irtis į kitą krantą, kol jis atleisias minią. Valtis, blaškoma bangų, pučiant priešingam vėjui, jau buvo toli nuplaukusi nuo kranto. Ketvirtosios nakties sargybos metu Jėzus atėjo pas juos, žengdamas ežero paviršiumi. Pamatę jį, einantį ežero paviršiumi, mokiniai išsigando ir, manydami, jog tai šmėkla, iš baimės ėmė šaukti. Jėzus tuojau juos prakalbino: „Nenusiminkite! Tai aš. Nebijokite!“ Petras atsiliepė: „Viešpatie, jei čia tu, liepk man ateiti pas tave vandeniu.“ Šis atsakė: „Eik!“ Petras, išlipęs iš valtės, ėmė eiti vandens paviršiumi ir nuėjo prie Jėzaus. Tačiau, pamatęs vėjo smarkumą, jis išsigando ir, pradėjęs skęsti, sušuko: „Viešpatie, gelbėk mane!“ Tuojau ištiesęs ranką, Jėzus sugriebė jį ir tarė: „Silpnatiki, ko suabejojai?!“ Jiems įlipus į valtį, vėjas nurimo (plg. Mt 14, 22–32).

Ėjimo vandeniu ir suabejotusio mokinio išgelbėjimo tekste galima pastebėti, kad monoteistinio ugdymosi tikrovėje siekiant sąmoningo žmogaus, kaip asmens, dvasinės raidos būtina abejonė, t. y. svarstymas, klausimų kėlimas, tam

tikros derybos ar net priešinimasis, nenoras Mokytojui akiai paklusti, tačiau siekis, jam vadovaujant, įsitikrinti, suvokiant savo situaciją gyvenime, ir surasti savo asmeninį kelią kaip veiklos kryptį ir būdą, už kuriuos mokinyš galės laisvai prisiimti asmeninę atsakomybę.

Jūrininkų sielovados ir kitokios tarnystės jiems misijos idėja iš esmės kyla iš minėto Naujojo Testamento kaip bazinio hagiografų parašyto krikščionių sakralinio šaltinio, mokančio ir raginančio puoselėti *tarnystės* psichologinę nuostatą bei praktiką. Tarnystės metodologiniai principai yra asmenybiškumas, solidarumas ir subsidiarumas, sudarantys Krikščioniškosios socialinės doktrinos apie visuomeninio gyvenimo tvarką (lot. *ordo socialis*) turinį. *Asmenybiškumas* iškelia žmogų kaip asmenį, kurį sudaro jo protingumas, unikalumas, autonomiškumas, subjektiškumas, laisvė, atsakingumas, sąžiningumas, vienatvė (kaip sava-

rankiškas laisvės, atsakomybės ir sąžinės akistatos išgyvenimas), savęs kaip kūrinio suvokimas ir pašaukimas įsipareigoti būti dieviškosios prigimties dalininku (plg. Höffner 1996: 29–31). *Solidarumas* reglamentuoja gyventi ne tik dėl savęs, bet ir dėl kitų. Aktualizuojama pagalba vieno kitam, užtikrinant bendruomenių vienybę. Žmogus yra daugiau nei vienas izoliuotas individas. Individas siejasi su bendruomene, jai priklauso, tačiau šiame koegzistenciniame kontekste į jo kaip asmens vertę negali būti kėsinama (ten pat: 43). *Subsidiarumas* asmenybiškumo ir solidarumo kontekste nurodo būtinybę teikti papildomą arba papildančią pagalbą, kitaip tariant, pagalbą savipagalbai (vok. *Hilfe zur Selbsthilfe*; angl. *help for self-help*). Šio pobūdžio pagalba yra ypač vertinga personalistinės edukacijos požiūriu, nes ji neužgožia asmens laisvės, sąmoningumo, savarankiškumo, iniciatyvos, o visa tai puoselėja.

TARPTAUTINĖS JŪRŲ MISIJOS TARNYSTĖ ASMENIUI

Nors jūrininkų pagal konfesiją nekirstanti, tačiau formaliai Romos katalikams priklausanti tarptautinė jūrų misija tradiciniu pavadinimu *Apostolatus Maris*, o nuo 2020 m. – jūrų apaštalatas *Stella Maris*³ laikoma didžiausiu pasaulyje jūrų laivų lankymo ir tarnystės jūrininkams tinklu. Jūrų misija, kaip nurodoma jos interneto tinklalapyje⁴, prisideda prie jūrininkų gyvenimo gerinimo globaliu mastu pasitelkdama vietinius kapelionus, jūrininkų centrus, teikdama jūrininkams reikalingą informaciją, praktines, psichologines ir teisinio atstovavimo paslaugas, kartu atsižvelgdama į jų sielovadinius

poreikius. Misijos veikloje reiškiamas kompleksinis požiūris į jūrininką kaip asmenį, kurio galimų poreikių spektras apima tiek praktinius buitinius ir socialinio gyvenimo teisinius, tiek asmeninius psichologinius bei dvasinius poreikius.

Tarptautinė jūrų organizacija pripažįsta jūrų misijos indėlį rūpinantis jūrininkų gerove visame pasaulyje ir savo oficialiame interneto tinklalapyje ją skelbia pirmiausia, greta kitų konfesinių ir nekonfesinių jūrininkais besirūpinančių organizacijų⁵.

Jūrų misija *Apostolatus Maris* įsteigta 1920 m. Glazge (Škotija).

Tuo metu Didžioji Britanija turėjo vieną didžiausių prekybinių jūrų laivynų pasaulyje, įdarbinusi tūkstančius britų jūrininkų. Jūrų misija visuose Didžiosios Britanijos didžiuosiuose uostamiesčiuose turėjo didelius jūrininkų nakvynės namus, kuriuose jūrininkai galėjo apsistoti, kol jų laivai stovėjo uoste, paprastai kelioms savaitėms. Jūrininkų nakvynės namai visada buvo pilni apsistojusių jūrininkų, kuriems šimtai savanorių iš vietinių parapijų rodė svetingumą, rengdavo pramoginius renginius. Ilgainiui jūrų misija *Apostolatus Maris* išaugo į pasaulinę pastoracinę ir labdaros organizaciją, kurioje iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos veikė 80 jūrininkų centrų⁶.

Akivaizdu, kad nurodoma minėtų savanorių pastanga savanoriška, vadinausi, geranoriškai rodyti svetingumą ir organizuoti pramoginius renginius leidžia suprasti, kaip jūrų misijai buvo svarbūs jūrininko poilsis, rekreacija, gera nuotaka. Rūpinimasis jūrininku šiuo požiūriu natūraliai demonstruoja krikščionišką jo kaip vertingo asmens sampratą.

Globalizacija drauge su technologijų pažanga ir galingu siekiu didesnių pelno maržų naujausiais laikais amžiams pakeitė tarptautinės laivybos veidą. Tai lėmė atitinkamas jūrininką nuasmeninančias visuotines jūrų sektoriaus problemines tendencijas. Laivai tapo didesni, laivybos procesai vis labiau skaitmenizuojami ir automatizuojami, jūrų uostai apima vis platesnes teritorijas, laivų krovos laikas uostuose labai sutrumpėjo. Laivų įgulos sumažintos ir tikslingai vis dažniau įdarbinami jūrininkai iš besivystančių šalių, kuriose mokami mažesni atlyginimai. Laivų savininkai laivus registruoja vadinamųjų *patogių vėliavų* šalyse siekdami išvengti griežtos oficialios

kontrolės. Dabartiniiais laikais jūrininkai uoste būna nebe kelias paras, o paprastai – tik kelias valandas. Šiomis pasikeitusiomis aplinkybėmis jūrų misijos *Apostolatus Maris* darbuotojai pradėjo aktyviai lankytis laivuose siekdami įvertinti praktinius jūrininkų poreikius. Jūrininkams, žinoma, priklausomai nuo šalies ir laivybos kompanijos sudaromų darbo sąlygų ir atlyginimo, gali reikėti elementarios pagalbos, pavyzdžiui, susisiekti su savo artimaisiais, kurių dirbdami laive jie nematė keletą mėnesių.

Kintant jūrinio darbo pobūdžiui, jūrų misijos narių pagrindinė nuostata, kad kiekvienas jūrininkas nusipelno tinkamų darbo sąlygų ir pagarbos savo kaip žmogaus teisėms, išlieka. Jūrų misija, kuri šiuo metu vadinama *Stella Maris*, siekdama užtikrinti jūrininko asmens orumą, teikdama teises, psichologines, mediciniškas, sielovadines ir kitas paslaugas, turi tūkstantį kapelionų ir savanorių 334 uostuose 60 šalių⁷.

Aktualu išryškinti svarbesnius jūrų misijos praktinės veiklos konkrečius momentus kaip misijos personalizmo dvasią atskleidžiančias apraiškas – *jūrininkus įvertinant, ginant, gelbstint, remiant*, siekiant giliau pažvelgti į humanistiniu požiūriu prasmingos misijos tarnystės jūrininkams globaliu mastu esmę. Kasmetinėse jūrų misijos *Stella Maris* veiklos ataskaitose pateikiama informacija apie nuveiktus tarnystės jūrininkams darbus pagal tradiciškai svarbiausias sprendžiamas problemines sritis, pavyzdžiui, darbo užmokesčio nemokėjimas, repatriacija, hospitalizacija, darbo valandos, jūrų piratai, mirtys, tarp jų savizudybės, apleistai laivai ir palikti jūrininkai, patyčios ir priekabiavimas⁸. Analizuojant proble-

mines sritis personalistinio svarstymo kontekste, tikslinga išskirti ryškesnius jūrų misijos veiklos laimėjimus.

Tarptautinės jūrų organizacijos duomenimis, kasmet pasaulyje daugėja apleistų laivų, kai šimtai jūrininkų lieka dreifuoti jūroje arba įstringa svetimos šalies uoste neturėdami atsargų, ryšio priemonių, negavę atlyginimo. Tai vertintina šiuolaikinės vergovės ir žmogaus teisių pažeidimų požiūriu. Sulaikius laivą valstybės institucijoms ir neleidžiant jūrininkams jo palikti, ypač dėl Covid-19 suvaržymų, misijos žmonės jiems parūpina maisto, geriamo vandens, medikamentų ir randa teisėtų galimybių bei lėšų jūrininkus parskraidinti namo. Mirties jūroje atvejais jūrininkams išreiškus pastoracinės tarnystės poreikį, jūrų kapelionai jiems teikia maldos, mirusiojo atminimo ir gedinčiųjų palaikymo tarnystės paslaugas. Paskendus laivui, jūrų misija teikia finansinę, teisinę ir pastoracinę pagalbą žuvusių jūrininkų šeimoms, netekusioms artimo žmogaus ir maitintojo. Jūrų misijos kapelionai ir savanoriai rūpinasi jūrininkų ir laivų keleivių, kurie suserga ir dėl buvimo svetimame krašte išgyvena papildomus emocinius sunkumus, hospitalizacija ir gydymo paslaugomis iki jų repatriacijos. Darbo užmokesčio nemokėjimo atveju jūrų misijos kapelionai jūrininkams padeda teisėtai kreiptis į atsakingas agentūras, kad atlyginimas būtų išmokėtas. Jūrininkai retai turi galimybę išlipti į krantą – pailsėti toliau nuo triukšmingos pramoninės

laivo aplinkos. Jei galimybė išlipti iš laivo atsiranda, būna susisiekiama su vietos jūrų misija dėl įgulos išvežimo į miestą. Bent dienai pakeista aplinka laikoma labai svarbia jūrininkų būsenai. Apskritai jų lankymas, išklausymas, dvasinis palydėjimas, kuris aktualus Romos katalikų tikėjimo jūrininkams, misijoje laikoma didele vertybe sukuriant su jais asmeninį santykį puoselėjant bendrą tikėjimą.⁹

Visa tai rodo jūrų misijos gilų personalistinį požiūrį, kad jūrininkai nėra tik paviršutiniškai ekonomiškai įvardijama darbo jėga ar žmogiškieji ištekliai (galintys skaitytoją mintimis asociatyviai nukelti ir prie žmonių išteklių, pavyzdžiui, žmonių plaukų krūvos Aušvico koncentracijos stovykloje). Jūrininkas pirmiausia yra žmogus, laisve ir sąmoningumu apdovanotas asmuo, kuris gali turėti ne tik egzistencinius fiziologinius, saugumo poreikius, bet ir gali branginti savo gyvenimo istoriją, šeimą, kolegas, puoselėti orumą, kilnius jausmus, taip pat ir savitą transcendentinių idealų išpažinimą peržengiant empirinę tikrovę. Paviršutiniškai žvelgiant, jūrininko pokalbis su jūrų kapelionu gali atrodyti menkavertis, tačiau kadangi žmogus yra asmuo ir visada daugiau nei tai, ką galima jame pamatyti, jam gali būti labai vertinga pasikalbėti, t. y. bendrauti kalba, kuri yra „ypatinga dvasinių mainų tarpininkė“ (Höffner 1996: 34).

IŠVADOS

Asmens idėja jūrų misijos sakralinėse ištakose monoteistiškai grindžiama judeo-krikščioniškuoju tikėjimu visatos Kūrėju kaip Didžiuoju Asmeniu. Labai gilus judaizmo požiūris į žmogų, kuris

krikščionybėje labiausiai sukilninamas ir įvertinamas kaip asmuo dėl kenozės. Naujajame Testamente svarbią vietą užima su jūrine tematika susijusi Jėzaus kaip Mokytojo veikla, teikianti koncep-

tualų sakralinį pagrindą jūrininko kaip asmens idėjai būsimoje jūrų misijoje.

Tarptautinė Romos katalikų jūrų misija *Stella Maris*, kaip didžiausias pasaulyje jūrų laivų lankymo ir tarnystės jūrininkams tinklas, yra personalistinė. Jūrų mi-

sija pagal galimybes prisideda gerinant jūrininkų gyvenimą globaliu mastu. Misijos veikloje puoselėjamas kompleksinis požiūris į jūrininką kaip asmenį, kurio pripažįstamų poreikių spektras – nuo buitinių, teisinių iki psichologinių, dvasinių.

Literatūra

Guardini Romano. 1994. *Išganytojai: mitai, apreiškimai, politika*. Iš vokiečių k. vertė R. Grucė, G. So-deikienė. Vilnius: Katalikų pasaulis.

Höffner Joseph. 1996. *Krikščioniškasis socialinis mokymas*. Iš vokiečių k. vertė L. Anilionytė. Vilnius: Aidai.

Kashtan Nadav. 2000. *Seafaring and Jews in Graeco-Roman Palestine: Realistic and Symbolic*

Dimensions, Mediterranean Historical Review 15(1): 16–28.

Stoškus Krescencijus. 2002. Asmuo. A. Račis (red.). *Visuotinė lietuvių enciklopedija* II: 85. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.

Šliogeris Arvydas. 1996. *Transcendencijos tykla*. Vilnius: Pradai.

Nuorodos

- ¹ Deutsche Seemannsmission Kiel e.V. 2020. *Geschichte der Seemannsmission*. Prieiga per internetą: <http://deutsche-seemannsmission-kiel.de/geschichte-der-dsm> [žr. 2022 06 01]
- ² Stella Maris. 2020. *Our History. 100 Years of Supporting Seafarers*. Prieiga per internetą: <https://www.stellamaris.org.uk/our-history> [žr. 2022 06 03]
- ³ Vatican News. 2019. *Popiežius pavedė jūreivių kapelionams naujus gailėstingumo įgaliojimus*. Prieiga per internetą: <https://www.vaticannews.va/lt/popiezius/news/2019-06/popiezius-pavede-jureiviu-kapelionams-gailestingumo-igaliojimus.html> [žr. 2022 06 04]
- ⁴ Stella Maris. 2020. *Our Achievements*. Prieiga per

internetą: <https://www.stellamaris.org.uk/what-we-do/our-achievements/> [žr. 2022 06 09]

- ⁵ International Maritime Organization. 2022. *Seafarers' Welfare*. Prieiga per internetą: <https://imo.libguides.com/c.php?g=669712&p=4754196> [žr. 2022 06 09]

- ⁶ Stella Maris. 2020. *Our History. 100 Years of Supporting Seafarers*. Prieiga per internetą: <https://www.stellamaris.org.uk/our-history> [žr. 2022 06 10]

- ⁷ Ten pat.

- ⁸ Stella Maris. 2021. *Life at Sea Report 2020: A World in Lockdown*. Prieiga per internetą: <https://www.stellamaris.org.uk/wp-content/uploads/2021/08/Life-at-Sea-2020-report.pdf> [žr. 2022 06 12]

- ⁹ Ten pat.